

Noordse Stormvogel, donkere fase, Suppen, Bereneiland, 12 juni 1999.
Foto: Wim Smeets.

Reis per zeilschip van de Noorse noordwestkust via Bereneiland naar het noordwesten van Spitsbergen

Deel 1: Reis van Tromsø via Bereneiland naar Longyearbyen

Wim Smeets

In 1999 maakte redactielid Wim Smeets aan boord van het zeilschip 'Noorderlicht' van Ocean-wide Expeditions een tweetal aaneensluitende reizen. Als vogelfotograaf was hij benieuwd naar de mogelijkheden bij zo'n reis per zeilschip en als natuurliefhebber was hij helemaal geïnteresseerd in de mogelijkheden die deze reizen hem konden bieden. Hier volgt het eerste relaas van de reis die begon in Tromsø aan de Noorse noordwestkust, op 350 kilometer ten noorden van de Poolcirkel, via Bereneiland naar Longyearbyen op Spitsbergen.

Woensdag 9 juni 1999

Ik vertrek vroeg van huis samen met mijn vrouw die mij wegbrengt. Het verkeer op de autoweg valt mee en ik besluit door te rijden naar Schiphol en niet de trein te nemen vanaf Weesp.

Op Schiphol parkeren wij op de parkeerplaats van de Arrivals en daarna gaan wij naar balie nummer 8 om in te checken. De juffrouw vraagt achtereenvolgens of ik maar één stuks bagage heb en daarna kijkt zij ietwat bedenkelijk want die ene tas die ik heb blijkt 28,9 kg zwaar te zijn. Toch hoeft ik niet bij te betalen. Het gaat erg vlug. Iris en ik drinken samen koffie en daarna ga ik door de controle.

In de hal op Schiphol staan nog vijf andere reizigers voor de Noorderlicht en de reisleader Jan Belgers. De elektronische poort piept als ik er doorheen loop. Dat gebeurt bij mij altijd, ik denk vanwege mijn schoenen.

Bijna twee weken geleden heb ik mijn linkerschouder geblesseerd en ondanks een bezoek aan mijn huisarts en een therapeut in Amersfoort gaat mijn schouder steeds meer pijn doen. Dat wordt nog een probleem als ik straks aan en van boord moet

klimmen in de rubberboot.

Ik vlieg met een vliegtuig van de SAS, de SE-DDT Amund Viking. De DC 9-21 voor honderd passagiers is voor tweederde gevuld, de vluchtduur is één uur en twintig minuten. Het vertrek is om 11.50 uur. Het is onbewolkt boven Flevoland en boven Friesland komt de bewolking opzetten. Het zicht op het IJsselmeer is prachtig. Als boven Denemarken de bewolking weer verdwijnt, krijgen wij dat land prachtig te zien. Boven het vaste land van Noorwegen is het weer geheel bewolkt. De landing wordt om 12.55 uur ingezet. Aan boord wordt Noors bier Ringnes geschonken en dat smaakt best.

De afhandeling van de bagage en douane gaat erg vlug. De hal van het vliegveld van Oslo is klaar (vorig jaar was het nog een bouwput) en ziet er prachtig uit. Vooral de dakconstructie, met veel hout erin verwerkt, doet heel speels aan. Mijn bagage wordt doorgecheckt naar Braathens, een Noorse maatschappij, waar ik verder mee vlieg naar Tromsø. Om 13.55 uur zit ik aan de koffie in het restaurant van het vliegveld. In Oslo is het 10° C en het regent.

Ik vlieg verder met een Boeing 737-500, de LN-BUD van Braathens voor 120 passagiers dat bijna geheel is gevuld. In het voorste gedeelte van het vliegtuig worden hapjes en drankjes uitgedeeld, achterin niet. Er zijn geen vaste plaatsen, alleen de rijen zijn genummerd. Het vertrek is om 17.35 uur, de vluchtduur is één uur en veertig minuten. Het is dan in Oslo 7° C, droog weer en geheel bewolkt.

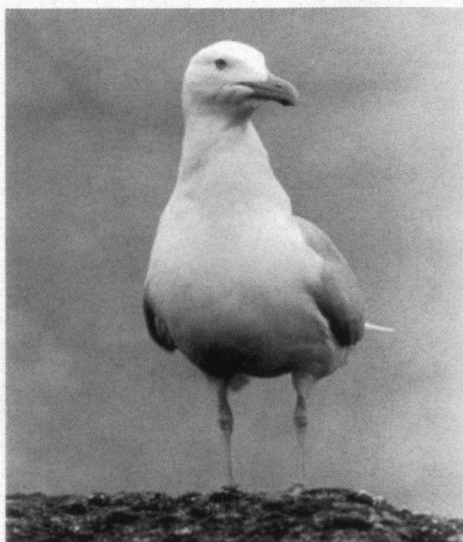
De landing wordt om 18.45 uur ingezet ter hoogte van de Lofoten. Het weer is opgeklaard en het uitzicht is prachtig, er ligt veel sneeuw. In Tromsø is het onbewolkt, windstil en 12° C.

Om 19.10 uur landen wij en om 19.50 uur zit ik door middel van een taxi aan boord van de Noorderlicht. Ik heb een hut voor mij alleen en om 20.15 uur is er een heerlijke warme maaltijd. Na uitleg omtrent het schip en de bemanning gaan wij om 23.00 uur de stad in. Ik sta versteld van de grote drukte op straat en in de cafés. Zelfs als ik om 1.00 uur terugga naar mijn kooi aan boord is het nog erg druk op de helder verlichte straten. De laatste keer dat ik voorlopig een donkere nacht heb gezien was gisteren in Nederland!

Donderdag 10 juni 1999

Na een heerlijke nacht wordt om 7 uur de motor gestart en even later varen wij de haven van Tromsø uit. Op het dak van een gebouw zit een Witte Kwikstaart (*Motacilla alba*) te roepen. In het water liggen veel Eidereenden (*Somateria mollissima mollissima*), ook zie ik veel Stormmeeuwen (*Larus canus*), Scholeksters (*Haematopus ostralegus ostralegus*) en Zilvermeeuwen (*Larus argentatus*). Even later zie ik ook Zeekoeten (*Uria aalge*), Papegaaiduikers (*Fratercula arctica naumanni*) en een achttal Kleine Jagers (*Stercorarius parasiticus*). Er waait een lichte oostenwind, het is geheel bewolkt en 8° C. In de haven van Tromsø ligt een Franse Destroyer, de D644.

Tromsø is enorm uitgestrekt met allemaal vrijstaande woningen. Even buiten de stad ligt een grote skispringschans. Tegen 10.30 uur worden de zeilen gehesen, de motor af en zeilen wij de fjord uit naar zee. Tegen 11.30 uur, nog steeds in de fjord zeilend, zitten er ontzettend veel Papegaaiduikers op het water. Ook vliegen er vier

Grote Burgemeester, Framnes, Berenelland, 13 juni 1999.
Foto: Wim Smeets.

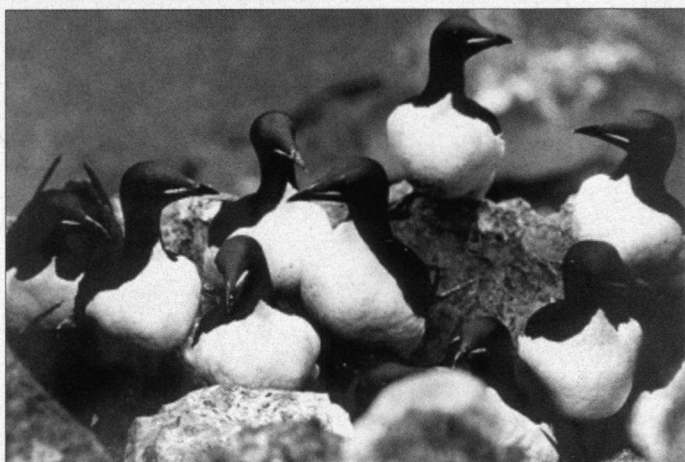
Middelste Zaagbekken (*Mergus serrator*) voorbij. Tijdens de lunch komt een juveniele Zeearend (*Haliaeetus albicilla*) overvliegen. Tegen drie uur laten wij het laatste eiland achter ons. De wind is inmiddels aangewakkerd tot 5 Beaufort en het begint zachtjes te regenen. De temperatuur van het zeewater wordt gemeten: 11° C.

Op de rotsen achter ons zit een Kuifaalscholver (*Stictocarro aristotelis*) en als wij op de volle zee zijn komen de eerste Noordse Stormvogels (witte vorm, *Fulmarus glacialis glacialis*) voorbijvliegen. Wij varen 7-8 knots (ongeveer 15 km/uur) en de wind trekt nog wat aan. Er wordt een reef gezet in het grootzeil en velen krijgen last van zeeziekte. Ook ik voel me niet zo lekker aan het diner en ik ga in mijn kooi liggen. Direct gaat het weer beter. Toch drink ik mijn biertje niet helemaal op. Er zijn slechts drie van de vijftien gasten aan tafel.

Tegen middernacht gaat de motor aan, want de wind is verder naar noord gedraaid en sterk af-

Stappen, Berenelland vanaf zee gezien, 12 juni 1999.
Foto: Wim Smeets.

genomen. Wij lopen nog slechts 3 knots en met de motor aan is dat al snel weer 7 knots.

Vrijdag 11 juni 1999

Ik heb van 6.00 tot 9.00 uur de wacht zowel 's ochtends als 's avonds en bedien dan het roer, in de open lucht staande. Tijdens de wacht van die ochtend zwemmen en tuimelen tegen 6.30 uur Witsnuitdolfijnen (*Lagenorhynchus albirostris*) langs de boot. Als ik mijn camera heb opgesteld zijn ze verdwenen. De wind is dan west 3-4 Beaufort, het is 5° C en totaal bewolkt. De eerste donkere Noordse Stormvogels zien wij op 72° 11' NB en 19° 16' OL. Het duurt een hele tijd voordat wij er meer gaan zien.

De wind neemt toe tot 5-6 Beaufort en de motor gaat om kwart over elf af. Wij zeilen verder pal noord met 6-7 knots. Om kwart over twee komt er weer een groep Witsnuitdolfijnen voorbij en ook nu ben ik te laat om ze te fotograferen. Ik kan ze wel goed zien ondanks de harde regen die een uur eerder is begonnen. De Noordse Stormvogels zijn nu overwegend donker.

Van 6.00 - 9.00 uur heb ik weer wacht. Het waait dan 5 Beaufort uit het westen en met alle zeilen omhoog varen wij maximaal 10,2 knots (= 19 km/uur!) als ik aan het roer sta. Het regent hard maar mijn regenpak bewijst goede diensten. Ook nu komen weer Witsnuitdolfijnen voorbij maar slechts voor korte tijd.

Na het diner is er uitleg over de dag van morgen. En maar hopen dat het weer opknapt! Tegen 22.00 uur houdt het op met regenen. Daarna valt ook de wind weg en vanaf 23.00 uur varen wij verder op de motor en alle zeilen worden gestreken.

Zaterdag 12 juni 1999

Tegen 2.00 uur ankeren wij in de stille baai Sørhamna in het zuidoosten van Bereneiland. Hier liggen wij in de luwte en kunnen wij rustig slapen. De baai is omgeven door hoge rotsen waarop veel vogels zitten, sommigen lijken reeds te broeden. Op de rotsen ligt sneeuw en het is 3° C. De watertemperatuur is 4° C en het is geheel bewolkt. Ik sta om 7.00 uur op en ga douchen. Mijn schouder doet vervelend veel pijn bij het aankleden. Daarna ga ik vogels kijken buiten: Drieteenmeeuw

(*Rissa tridactyla*), Grote Burgemeester (*Larus hyperboreus hyperboreus*), Kleine Alk (*Alle alle alle*), Noordse Stormvogel, Papegaaiduiker, Grote Jager (*Stercorarius skua*), Zwarte Zeekoet (*Cephus grylle*), Gewone en Gebrilde Zeekoet, Kortbekzeekoet (*Uria lomvia lomvia*) en Eidereend. De lucht ziet er uit alsof het gaat sneeuwen.

Wij varen een rondje langs de zuidwestkant van Bereneiland in de regen, om de rotsen met de tienduizenden zeevogels te bekijken. Daarna varen wij weer terug naar de oostkant om aan land te gaan in de luwte. In de verte liggen negen vistrawlers. Wij landen even na 12.00 uur bij de Rødvika. Dat gaat erg gemakkelijk doordat er hier weinig deining is. Tijdens de landing regent het nog steeds en begint het zelfs te hagelen. Later gaat dat over in harde regen en dat blijft zo gedurende de 4 ½ uur durende wandeling over de Russelva. Direct op het strand zie ik Paarse Strandloper (*Calidris maritima*), Goudplevier (*Pluvialis apricaria*) en Bonte Strandloper (*Calidris alpina alpina*). In de verte zitten een twintigtal Grote Burgemeesters en enkele Grote Mantelmeeuwen (*Larus marinus*). Tijdens de wandeling zie ik een Sneeuwgorz (zowat de enige zangvogel die hier broedt, *Plectrophenax nivalis*), een koppeltje IJs-eenden (*Clangula hyemalis*) en heel veel Kleine Jagers.

De wandeling gaat door zeer geaccidentieerd terrein, door soppige dalen en door snelstromende riviertjes, langs moeilijke afdalingen en tegen steile hellingen. Wij bezoeken ook nog bij Tunheim een verlaten loodmijn uit de vorige eeuw en lunchen daar op balken zittend in de regen. Helemaal doorweekt keren wij tegen 16.30 uur terug aan boord waar versgebakken cake (van Karin, de kok) en dampende koffie op ons wachten. De drijfnatte kleding gaat naar de machinekamer om te drogen. Alle fotospullen worden in mijn hut op mijn kooi uitgestald om te drogen. Tegen 21.30 uur die avond gaan enkele die-hards alsnog aan wal om te wandelen. Het is dan even opgehouden met regenen, maar niet voor lang zoals later zal blijken. Ik ga niet mee want al mijn spullen zijn nog drijfnat en er is door de zware bewolking nauwelijks licht om te fotograferen. De Noorderlicht gaat terug naar Sørhamna om in de

Landing met de zodiac in de beschutte Evensen Bukta, Bereneiland, 13 juni 1999.
Foto: Wim Smeets.

beschutte baai de nacht door te brengen. De wind zet flink aan en het wordt een erg onrustige nacht waarbij ik voortdurend in mijn kooi heen en weer schommel. Ik slaap slecht doordat mijn schouder extra pijn doet, want ik rol er telkens op door het schommelen van de Noorderlicht.

Zondag 13 juni 1999

Om 6.00 uur haalt de scheepsmaat Joost mijn spullen uit de machinekamer. Ze zijn kurkdroog. Had ik mijn schoenen maar meegegeven! Het waait 6 Beaufort, het is licht bewolkt, 4° C en het is erg mistig zowel over het water als boven het land. Om 9.30 uur vertrekken wij naar ons volgende doel Evensen Bukta, net ten zuiden van Framnes.

Eenmaal buiten onze beschutte baai waait het enorm hard (8 Beaufort) en het is flink koud met 2° C. Om 11.00 uur blijkt het nog niet mogelijk om in Evensen Bukta te landen. Wij wachten tot na de lunch voor een tweede poging. Tussen Bereneiland en Spitsbergen staat de wind noordwestelijk, dat is erg ongunstig om de overtocht zeilend te maken, dus onmiddellijk doorvaren heeft weinig zin.

Tegen 13.00 uur gaan wij aan land. De wind is wat gaan liggen en het motregent. De wandeling is vooral in het begin erg nat, zowel vanwege de bodem als door de regen. Tegen 15.00 uur houdt de regen op en komen wij aan een steile rots aan zee met enorm veel vogels. Voor het eerst kan ik gedurende ongeveer twintig minuten vogels fotograferen: Grote Burgemeester, Kortbekzeekoet en Papegaaiduiker. De lichtomstandigheden zijn nog miserabel en dat blijft ook zo. Daarna wandelen wij verder over rotsachtig, nat terrein naar een verlaten kolenmijn uit de vorige eeuw. Onderweg zie ik veel Paarse Strandlopers, Kleine Jagers, enkele Sneeuwgorzen en Noordse Sterns (*Sterna paradisaea*) en ruim veertig paren broedende Grote Burgemeesters. In het terrein is een verschijnsel dat Polygoon heet goed te zien (volgens Oosthoek's Lexicons, Aardrijkskunde, bladzijde 120: een polygoonbodem is een bodem met een oppervlakkig patroon, van in veelhoeken of kranzen gerangschikte losse stenen, waarin 'perkje's' van fijner materiaal. Afmetingen tot meters in de poolstreken, tot decimeters in het hooggebergte. Ontstaan door opvriezen en dooien). Tegen halfzeven zijn wij weer aan boord waarbij het door de inmiddels enorme golfslag moeilijk was om in de rubberboot te komen. Om kwart over negen wordt

het anker gelicht en vertrekken wij naar Spitsbergen, Bereneiland achter ons latend. Geen beer te zien op dat eiland!

Aan het diner worden door de kapitein pillen uitgedeeld om zeeziekte te voorkomen. Om 23.30 uur is er een grote onenigheid onder enkele gasten, ongetwijfeld zenuwachtig vanwege opkomende zeeziekte. Als even later de motor wordt gestart, hoor ik het niet meer.

Maandag 14 juni 1999

Om 5.45 uur word ik gewekt want ik heb wacht van 6.00 tot 9.00 uur. De positie is dan 75° 12' NB en 18° 6' OL. Wij varen 7 knots met de motor erbij want er is weinig wind, de koers is noord-noordoost. Om 6.20 uur kijkt een Grijze Zeehond (*Halichoerus grypus*) ons vanuit het water nieuwsgierig aan. Zou er dan ijs in de buurt zijn? Tegen 7.00 uur begint het zachtjes te regenen, het is dan 4° C en de motor gaat weer af. De snelheid bedraagt dan al zeilend 4,5 knots. Wij moeten nog 68 zeemijlen (ongeveer 125 kilometer) varen naar de zuidpunt van Spitsbergen.

Om 9.30 uur ga ik na mijn wacht ontbijten en mezelf weer wat opwarmen. De positie is dan 75° 26' NB en 17° 36' OL.

Aan boord is een goed boek om alles te bekijken wat er in en rond zee leeft: 'Sealife' van Geoffrey Waller, Uitgeverij Ger Meesters Boekproducties, Haarlem, ISBN 90-74345-12-3 (helaas uitverkocht).

Tegen 16.00 uur valt de wind helemaal weg en wordt de zee bijna spiegelglad. Het is alsof er olie op ligt. Plotseling steekt een Grijze Zeehond zijn kop op boven het water vlak naast het schip om daarna weer te verdwijnen in de diepte. Door opkomende mist is het zicht afgenomen tot vijfhonderd meter. Van de zuidpunt van Spitsbergen zien wij niets, want die passeren wij op tien kilometer. Bij mijn tweede wacht deze dag, van 18.00 - 21.00 uur, is het 2° C, windstil, mistig met een zicht minder dan tweehonderd meter en een zeewatertemperatuur van 1° C. Het koers houden in de mist is een probleem apart, want het kompas reageert erg langzaam. Gelukkig breekt af en toe een bleek zonnetje door en kan ik me daarop oriënteren. Een tweetal Vale Stormvogeltjes (*Oceanodroma leucorhoa leucorhoa*) vliegt voorbij en een heel kleine ijsschots drijft voorbij. Tegen tien uur zijn er weer Grijze Zeehonden te zien en om halfelf doemt Spitsbergen op uit de nevels. Van de spitse bergen is niets waar te nemen, deze blij-

ven in de nevelen gehuld. De temperatuur is gezakt naar 1° C. Wij varen de Hornsund op en ankeren om 23.30 uur in de Gášhamna. Daarna drinken wij gezellig wat en eten naar karamel smakende Noorse kaas en Nederlandse knakworst.

Dinsdag 15 juni 1999

Lekker gedoucht want de Noorderlicht ligt eindelijk stil. Het is geheel bewolkt, windstil, 2° C en nevelig. Wij gaan aan land om halftien met rustig water, laaghangende bewolking en mooi licht. Als even de zon doorkomt loopt de temperatuur op naar 8° C. De wandeling duurt tot halftwee en gaat gepaard met veel sneeuw, riviertjes en ijs. Erg nat dus en weinig te fotograferen. Toch gaan enkele planten Zuiltjes Steenbreek (*Saxifraga oppositifolia*, Purple Saxifrage) en de zeer kleine Hangende Steenbreek (*Saxifraga cernua*, Drooping Saxifrage) op de gevoelige plaat. In het water vlak langs de kant ligt een doodziek klein zeehondje.

Na de lunch varen wij door de Hornsund. Dat is erg mooi met eerst een Baardrob (*Erignathus barbatus*), en enkele Grote Burgemeesters. In de verte loopt een Ijsbeer (*Ursus maritimus*) over het vaste ijs in een hoek van de baai.

Tijdens het diner komt de eerste stuurvrouw Maaïke ons vertellen dat er een Ijsbeer voor het schip uit het water op een ijschots klimt. Wij gaan met zijn allen naar buiten en blijven de verrichtingen van deze Ijsbeer gadeslaan. Een prachtig gezicht maar tamelijk veraf. Het uiteindelijke resultaat is een paar opnamen van een Ijsbeer lopend in het landschap en een ijskoud diner.

Tegen 21.30 uur gaan wij aan land in het begin van de Hornsund en bezoeken het Pools Noordpoolstation waar wetenschappelijk onderzoek wordt verricht. Om 23.30 uur maken wij een wandeling in de richting van een rots waar enkele tienduizenden paartjes Kleine Alken nestelen. Doordat wij te diep in de smeltende sneeuw wegzakken komen wij er niet helemaal. Een Svalbard Rendier (*Rangifer tarandus platyrhynchus*) komt vlak bij ons grazen.

Tegen 1.00 uur zijn wij weer aan boord en praten en borrelen nog wat na. Om 1.30 uur vertrekken wij in noordelijke richting naar de Bellsund. Het zicht is goed, er is weinig wind en het is 4° C.

Woensdag 16 juni 1999

Als ik tegen 8.30 uur opsta, het ontbijt is gepland om 9.30 uur vanwege de late wandeling afgelopen nacht, is het potdicht van de mist. De Noorderlicht vaart op het begin van de Bellsund en wij zijn op weg naar de Recherchevord. Ook deze landing is erg rustig. Tegen 10.30 uur starten wij met de wandeling bij de Recherchevord en het begint zachtjes te regenen. Het is windstil en 3° C. Onderweg is het heel erg nat en voordat ik mijn overlaarzen aan heb, zijn mijn hoge leren schoenen doorweekt. Vanaf een rots zien wij een school Beloega's (*Delphinapterus leucas*) voorbijzwemen. Het zijn er minstens twaalf! Verder zien wij veel Svalbard Rendieren, Sneeuwgorzen en Paarse Strandlopers. Ook zijn hier drie ganzensoorten vertegenwoordigd: Brandgans (*Branta leucopsis*), Kleine Rietgans (*Anser brachyrhynchus*) en Rotgans (*Branta bernicla*).

Tegen 14.00 uur gaan wij weer aan boord waar ik tijdens het varen een Baardrob fotografeer. Vooral de roestbruine kop is mooi te zien, jammer dat de zon nog steeds verstek laat gaan.

Als om 16.00 uur het gezelschap weer aan land gaat, deze keer met als bestemming een voormalig walvisstation, waar ik vorig jaar reeds ben geweest, blijft ik aan boord om mijn tekst op de boordcomputer in te tikken.

Na het diner varen wij langs het vogeleiland en vogelreservaat Eholmen en ankeren in de Van Keulenhanna. Op het eiland zitten grote aantallen Brandgansen, Eidereenden en Grote Burgemeesters. Ook vliegen enkele Noordse Sterns voorbij die een kleine broedkolonie hebben op het schiereiland Forsbladodden. Doordat een aantal mensen aan boord mijn verhaal van vorig jaar heeft gelezen, wil men aan land om de Roodkeelduikers (*Gavia stellata*) te zien.

Om 21.30 uur gaan wij aan land te Forsbladodden. Het regent zacht en het is 4° C. Een groepje Svalbard Rendieren wacht ons op aan het strand en is totaal niet schuw maar wel nieuwsgierig.

Aanvankelijk ligt op het door mij genoemde meertje slechts een paartje Ijseenden. Tot onze grote verbazing komen na ongeveer tien minuten twee Roodkeelduikers binnenvliegen, strijken neer op het meertje, poetsen zich wat en duiken met een sierlijke beweging samen onder. Daarna verkennen ze zwemmend het meertje. Vermoedelijk zijn zij zojuist gearriveerd uit het zuiden en maken wij hun binnenkomst mee! Voldaan keren wij om elf uur terug aan boord nadat wij nog prachtige fossielen van ongeveer 300.000.000 jaren geleden hebben bekeken en gefotografeerd.

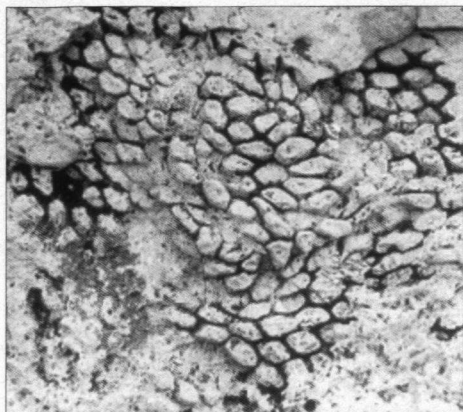
Donderdag 17 juni 1999

Bij het opstaan om 7.00 uur is het 4° C, het regent zacht. Het is totaal bewolkt, het is bijna windstil en het is een beetje mistig. Tijdens het ontbijt zet de Noorderlicht koers naar de Fridjofhamna aan de monding van de Van Mijenfjord. Negen mensen gaan een wandeling maken van minstens zeven uren. Dat trekt mij niet zo. Ik ga met nog vijf anderen en de kapitein Gert wandelen naar de gletsjer, van 10.00 tot 14.00 uur. Dat lijkt mij lang genoeg soppen en klimmen.

Er vliegt een helikopter over van Fahr-Lift. Tijdens de wandeling zie ik een vrouwtjes Sneeuwgorz, de eerste dit jaar voor mij op Spitsbergen. Het

Wij liggen beschut in Gášhamna, Hornsund, Spitsbergen, links vaart een zodiac uit, 15 juni 1999. Foto: Wim Smeets.

Fossielen, 300.000.000 jaar oud, op het schierelland Forsbladodden, Spitsbergen, 16 juni 1999.
Foto: Wim Smeets.

begint te regenen. Om 15.00 uur varen wij voor de wind zeilend met alleen het schoenerzeil en de fok naar de Van Muijdenbukta en gaan daar voor anker. Het begint hard te regenen en erg hard te waaien. Tegen 16.30 uur gaat het volgbootje de wandelaars ophalen. Op het water miegelt het van de Kortbekzeekoeten, Kleine Alken en Noordse Stormvogels. Door de aangewakkerde wind en de daarbij ontstane hoge golven duurt het een heel uur voordat de wandelaars totaal doorweekt aan boord zijn.

Tegen 18.00 uur varen wij zeilend weg met ruime wind en een snelheid van 9 knots (= ongeveer zeventien km/uur). Om 22.00 uur klaart het op en houdt het op met regenen. Het is 2° C, de wind is zuidzuidoost en 6 Beaufort sterk. Om 23.30 uur varen wij de Isfjord op. De zeilen gaan naar beneden en wij gaan op de motor verder, want de wind is weggevallen.

Vrijdag 18 juni 1999

Wij ankeren om 1.00 uur aan het einde van de Trygghamna, een kleine fjord naast Alkhornet. Er ligt erg veel sneeuw en de Kjerulbreen (Kjerul gletsjer) is helemaal bedekt met sneeuw en nauwelijks te zien.

Om 9.00 uur varen wij naar het begin van de fjord want aan het einde ligt te veel sneeuw om te gaan wandelen. Het is geheel bewolkt, het is 4° C en het regent zacht. Tegen 9.30 uur gaan wij aan land. Het weer knapt wat op en het gaat harder waaien. Wij worden verwelkomd door Brandganzen, Kleine Rietganzen en Grote Burgemeesters. Ook zitten er hier erg veel Sneeuwgorzen. Voornamelijk mannetjes en slechts één vrouwtje. Blijkbaar zijn deze nog niet terug uit hun winterverblijf. Op de Alkhornet (= Alkenrots) krioelt het van de vogels, voornamelijk Drieteenmeeuwen en Kortbekzeekoeten. In het terrein zit een Kleine Jager te broeden, hier blijven wij uit de buurt om haar niet te storen. Er vliegt een Kleine Rietgans rond met een blauwe halsring. Het nummer is tijdens de vlucht niet te lezen (met een verrekijker). De wandeling is enorm nat en soms stappen wij door zeer diepe sneeuw en zakken erin weg.

Tegen 13.30 uur zijn wij terug aan boord. Het valt mij niet mee om vogels te fotograferen doordat

de reisleider Jan Belgers niet zo'n oog heeft voor vogels en erg graag ver wil wandelen. In de groep heeft hij hierin enkele medestanders gevonden die hetzelfde prefereren. Als ik even stop om aanstalten te maken om te gaan fotograferen dan hoor ik hun verzuchtingen en dan loop ik maar weer verder.

Om 14.00 uur wordt weer vertrokken voor een stevige wandeling in de sneeuw in een terrein met vele hoogteverschillen. Ik besluit niet mee te gaan want ik wil mij sparen voor de avondwandeling over de Bohemanflya. De temperatuur is inmiddels opgelopen naar de 8° C, het weer is enorm opgeknapt, er is weinig wind en het zonnetje breekt zowaar door.

Wij gaan om 20.30 uur in de rubberboot voor de avondwandeling. Wij lopen over de zijmorenen van de inmiddels teruggetrokken Boregletsjer. Dat is een erg modderig terrein met vele plasjes waarin het ijs nog rondrijft. Ondanks het erg donkere weer fotografeer ik op het kleine strandje een tweetal Drieteenstrandlopers (*Calidris alba*, zowel de lichte als de donkere vorm), Paarse Strandloper en Kleine Jager. Verder zitten er vele Noordse Sterns, Grote Burgemeesters, een enkele Grote Mantelmeeuw en een Bontbekplevier (*Charadrius hiaticula*).

Tegen 23.00 uur zijn wij terug aan boord van de Noorderlicht. Daar staan emmers klaar om de modder van ons schoeisel af te borstelen. Om middernacht breekt de zon door.

Permafrost is de eeuwig bevroren bodem. Bij dooi vormt zich een laagje van modderige bodem. Deze bodem bevroert weer spoedig. Door afwisselend vriezen en dooien van het smeltwater ontstaan eigenaardige patronen (polygoonbodems), zoals wij die vinden op Evensen Bukta, Berenelland, 13 juni 1999.

Foto: Wim Smeets.

Zaterdag 19 juni 1999

Om 1.00 uur in de nacht zit ik met nog vijf andere passagiers op het achterdek van de Noorderlicht. Het zicht is meer dan honderd kilometer, het is bijna onbewolkt, het is 3° C en het zonnetje voelt warm aan. Ik maak opnamen van de gletsjers in de buurt (Borebreen en Nansenbreen) en kom er maar niet toe om deze nacht te verruilen voor mijn heerlijke kooi.

Tijdens het ontbijt wordt het anker gelicht en zeilen wij naar de overkant van de Isfjord, naar Longyearbyen. Het is geheel bewolkt, nevelig, matige westenwind en het regent. Ik ben blij dat ik van nacht zo lang genoten heb van het mooie weer. Als wij tegen 11.00 uur de Adventfjorden binnenlopen begint het te hagelen. De temperatuur is gezakt naar 2° C. De kleine aanlegsteiger ligt vol, daar kunnen wij niet meer bij. Wij ankeren voor Longyearbyen om 11.30 uur onder erg gure omstandigheden. Een Ivoormeeuw (*Pagophila eburnea*) vliegt over.

Wij gaan om een uur aan de wal met de Zodiac. In Longyearbyen zitten bovenop en rond de woningen grote aantallen Sneeuwgorsen te zingen. Bij het museum zit een Alpensneeuwhoen (*Lagopus mutus hyperboreus*) in prachtig wit kleed. Op het postkantoor raak ik mijn aan boord beschreven kaarten op de juiste wijze kwijt. Ik hoop dat ze binnen enkele dagen in Nederland zijn. In het museum koop ik een stafkaart van het noorden van Spitsbergen. Tegen 14.00 uur ga ik weer aan boord. Het sneeuwt dan hard. De Noorderlicht gaat om 17.00 uur voor de kade liggen omdat de boot van de Kustwacht vertrokken is. Ik krijg telefonisch contact met het thuisfront en hoor dat V.V. Jsselmeervogels kampioen van de zaterdagamateurs is geworden. Het weer in Nederland blijkt beduidend aangenamer. Er is post voor mij van Jaap Taapken uit Baarn met de laatste nieuwtjes omtrent Het Vogeljaar.

Het 'captain's dinner' later op de avond is zeer stemmig en erg lekker. Alle ramen van de Noorderlicht zijn verduisterd en er branden overal kaarsen. Om 23.30 uur ga ik door een sneeuwbui lopend met de bemanning naar een nieuw café, De Barentzbar in het Polar Hotel. Het is er overvol en erg gezellig, een biertje kost er (omgerekend) f 12,-. Tegen 3.00 uur lig ik in mijn kooi.

Lijst van waargenomen vogels op deze reis van 9 t/m 19 juni 1999:

Roodkeelduiker (*Gavia stellata*, Red-throated Loon)
Noordse Stormvogel (*Fulmarus glacialis glacialis*, Northern Fulmar)
Vaal Stormvogeltje (*Oceanodroma leucorhoa leucorhoa*, Leach's Storm-petrel)
Kuifaalscholver (*Stictocorbo aristotelis*, European Shag)
Kleine Rietgans (*Anser brachyrhynchus*, Pink-footed Goose)
Brandgans (*Branta leucopsis*, Barnacle Goose)
Rotgans (*Branta bernicla*, Dark-bellied Goose)
Eidereend (*Somateria mollissima mollissima*, Common Eider)
Ijseend (*Clangula hyemalis*, Long-tailed Duck)
Middelste Zaagbek (*Mergus serrator*, Red-breasted Merganser)

■ Wim Smeets, Bachlaan 111, 3752 HG Bunschoten, (033) 298 31 47.

Informatie/Aanmeldingsformulier betreffende de reizen, ook naar Groenland, Antarctica, Franz Josefland, de Galápagos eilanden en Nova Zembla, van dit jaar, is per briefkaart aan te vragen bij de redactie van het Vogeljaar, Bilderdijklaan 25, 3743 HR Baarn.

Lichte fase van Drieteenstrandloper op de Bohemaflya, Isfjord, 18 juni 1999.
Foto: Wim Smeets.

Zeearend (*Haliaeetus albicilla*, White-tailed Eagle)
Scholekster (*Haematopus ostralegus ostralegus*, Eurasian Oystercatcher)
Goudplevier (*Pluvialis apricaria*, European Golden Plover)
Bonte Strandloper (*Calidris alpina alpina*, Dunlin)
Paarse Strandloper (*Calidris maritima*, Purple Sandpiper)
Drieteenstrandloper (*Calidris alba*, Sanderling)
Bontbekplevier (*Charadrius hiaticula*, Common Ringed Plover)
Grote Burgemeester (*Larus hyperboreus hyperboreus*, Glaucous Gull)
Grote Mantelmeeuw (*Larus marinus*, Great Black-backed Gull)
Grote Jager (*Stercorarius skua*, Great Skua)
Kleine Jager (*Stercorarius parasiticus*, Parasitic Jaeger)
Ivoormeeuw (*Pagophila eburnea*, Ivory Gull)
Drieteenmeeuw (*Rissa tridactyla*, Black-legged Kittiwake)
Stormmeeuw (*Larus canus*, Mew Gull)
Zilvermeeuw (*Larus argentatus*, Herring Gull)
Noordse Stern (*Sterna paradisaea*, Arctic Tern)
Kleine Aik (*Alle alle alle*, Little Auk)
Zeekoet (*Uria aalge*, Atlantic Murre)
Zwarte Zeekoet (*Cephus grylle*, Black Guillemot)
Kortbekzeekoet (*Uria lomvia lomvia*, Brünnich's Murre)
Papegaaiduiker (*Fratercula arctica naumanni*, Atlantic Puffin)
Alpensneeuwhoen (*Lagopus mutus hyperboreus*, Ptarmigan)
Witte Kwikstaart (*Motacilla alba*, White Wagtail)
Sneeuwgors (*Plectrophenax nivalis*, Snow Bunting)

Lijst van waargenomen zoogdieren op deze reis:
Svalbard Rendier (*Rangifer tarandus platyrhynchus*, Svalbard Reindeer)
Beloega (*Delphinapterus leucas*, Beluga)
Witsnuitdolfijn (*Lagenorhynchus albirostris*, White-beaked Dolphin)
Baardrob (*Erignathus barbatus*, Bearded Seal)
Grijze Zeehond (*Halichoerus grypus*, Grey Seal)
Ijsbeer (*Ursus maritimus*, Polar Bear)